

N:o 27.

Ank. till Riksd. Kansli den 13 April 1874, kl. 12 midd.

Utlåtande, i anledning af väckta motioner angående dels inrättande af en häradsrepresentation för behandlingen af häradets gemensamma angelägenheter och dels tillsättande af sockenrevisorer för granskning af kronofogdarnes debiterings- och redovisningslängder öfver häradsmedel.

Ifrågavarande, till Lag-Utskottet remitterade motioner äro väckta inom Andra Kammaren af Herrar *O. P. Rylander* (motionen N:o 68) och *S. B. Linné* (motionen N:o 69); och hafva motionärerne föreslagit,

Herr *Rylander*: "att Riksdagen måtte för sin del besluta en författning, hvarigenom stadgas, att, der härad vill åt fullmäktige öfverlemna att inför häradsrätt handlägga och besluta om häradets gemensamma angelägenheter, sådant skall vara tillåtet, och att ett sådant beslut skall gälla för en tid af fem år"; samt

Herr *Linné*: "att hvarje socken i ett härad vid kommunalstämma utser en elektor, och skola dessa sålunda valda elektorer vid först infallande hösteting inför domaren välja tre revisorer för granskning af debiterings- och redovisningslängderna öfver de s. k. småafgifterna, och bör berättelse öfver denna granskning innan årets slut till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande insändas, för att han må kunna vidtaga den åtgärd, hvartill berättelsen kan gifva anledning."

Bih. till Riksd. Prot. 1874. 7 Saml. 12 Häft.

På sätt Herr Rylander i sin motion erinrat, blef af Lag-Utskottet vid 1870 års riksdag, i anledning af då väckta motioner i ämnet, utarbetadt och till Riksdagens pröfning framlagdt ett förslag till författning angående häradsfullmäktige, som skulle ega att besluta om och handhafva häradets gemensamma angelägenheter. Detta förslag blef emellertid af Riksdagen förkastadt; och anmärktes i afseende å detsamma, att de frågor, hvilka den ifrågställda häradsrepresentationen skulle komma att handlägga, vore dels sådana, som afsåge åstadkommande af företag, hvilka vore för häradet gagnande men icke i lag föreskrifna, samt dels sådana, som anginge vården om gemensamma tillhörigheter och bestämmande af sättet för utgörande af samfälda onera. I förra hänseendet skulle en dylik representation till en väsendtlig del sammanfalla med landstingets verksamhet och högeligen förlama denna. De företag, som af landstinget beslutades, kunde endast undantagsvis komma hela landstingsområdet till godo. Sålunda hade landstingen i allmänhet ordnat sjukvårdsanstalterna, åstadkommit vägförbättringar m. m. för särskilda delar af området. Billighetskänsla i förening med medlemmarnes omsorg att hvar för sig bevaka sina valmäns intressen hade härvid haft till följd, att fördelarne af denna verksamhet fallit någorlunda jemnt och på detta sätt blifvit för området i dess helhet gagnande. Om häradena haft sina särskilda representationer, skulle landstingen säkerligen undandragit sig mångt nyttigt företag, under förmenande att det ankomme på häradet, hvars representation åter ansett att det borde af landstinget utföras, och någon önskvärd samverkan hade svårligen kommit till stånd. Otvifvelaktigt vore ock, att dylika företag bättre och lämpligare utfördes af den större kommunen, landstingsområdet, än af den mindre, häradet.

Så vida den föreslagna institutionen afsåge senare kategorien af frågor, torde erinras, att dithörande ärenden i allmänhet icke vore gemensamma för samma områden eller ens för samme derinom boende personer. Och då hvarje ärende borde behandlas af dem hvilka det anginge, eller af deras ombud, kunde icke en gemensam representation för behandling af samtliga ifrågavarande ärenden eller någon större del deraf vara lämplig. Væghållnings- och breffbäringsskyldigheterna utgjordes häradsvis, men endast af särskilda hemmans och lägenheters innehafvare, hvarför beslutanderätt derom icke kunde rättvisligen häradets öfriga innevånare tillerkännas. Tingslaget bestode på åtskilliga ställen af flera härad, på andra åter af en del af ett härad, och beslut i fråga om tingshusbyggnad med hvad dithörde kunde ej gerna fattas af andra än de inom tingslaget byggnadsskyldige, hvilka utgjorde blott en del af innevånarne. Enahanda vore förhållandet med skjutsningsskyldigheten, som för närvarande borde enligt stadgade grunder ordnas stationsvis. För allmännin-

gar samt gemensamma fiskevatten funnes särskilda författningar om deras vårdande af delegarne, och andra än desse kunde omöjligen anses hafva dermed att skaffa. Föreskrifterna om dessa ärendens behandling borde hädanefter likasom hitintills hafva sin rätta plats i de särskilda derom gällande författningarne, och de ändringar eller tillägg i nämnda föreskrifter, som kunde finnas erforderliga, torde lämpligare åstadkommas genom deras införande i dessa författningar än genom utfärdande af en för samtliga ärenderna gemensam förordning.

I enlighet med dessa åsikter anser Utskottet sig böra värdsamt hemställa:

- 1:o) att Herr Rylanders berörda förslag ej måtte till någon vidare åtgärd å Riksdagens sida föranleda.

Herr Linné har till stöd för sitt förslag anfört, att kronofogdarne, hvar inom sitt fögderi, ombesörjde utdebitering och uppbörd af de utaf kommunerna utgående "s. k. småavgifter", såsom hyra för tingshus, afgifter till broars byggande och underhållande, bidrag till större vägförbättringar, snöplogspenningar m. m.; att denna uppbörd hvarken upptoges i kronoräkenskaperna eller inlevererades till landtränteriet; att någon revision af kronofogdarnes debiterings- och redovisningsböcker i ifrågavarande hänseende ej vore föreskrifven; men att kommunerna borde vara berättigade att få veta, både efter hvilka grunder debiteringen skedde och huruvida medlen blefve för sina ändamål utbetalda.

Lika med motionären anser Utskottet tjenligt, att kronofogdarne årligen afgifva redovisning öfver ifrågavarande uppbörd och att denna redovisning underkastas revision. Men i fråga om sättet för revisorernes utväljande, som enligt förslaget skulle ske genom socknevis utsedde elektoror, synes en sådan anordning här icke vara lämplig, särdeles i betraktande af de ganska betydliga kostnader, som i vidsträckta tingslag blefve förenade med elektorernes resor till och ifrån tingsstället. För undvikande af denna olägenhet, och då omfördälda uppbörd i allmänhet uppgår till jemförelsevis ringa belopp, har Utskottet ansett, att revisorerne kunde af häradsrätten utses, i hvilket afseende det borde åligga kronofogden att dit ingifva redogörelsehandlingarne.

Utskottet får alltså, med föranledande af Herr Linnés motion, tillstyrka,

- 2:o) att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes i nåder förordna, att kronofogdarne skola å första rätttegångsdagen

af höstetinget hvarje år till häradsrätten ingifva ifrå-
varande redogörelsehandlingar, för hvilkas granskning härads-
rätten då utser tre revisorer, samt att revisionsberättelsen
jemte handlingarne inom årets slut bör genom revisorernes
försorg aflemnas till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande för
vidtagande af de åtgärder, hvartill berättelsen kan gifva an-
ledning.

Stockholm den 13 April 1874.

På Utskottets vägnar:

Eric Sparre.

Reservation:

af Herr Grefve *Mörner*, emot Utskottets hemställan i andra punkten.
Herr *Sven Nilsson* har begärt få antecknadt, att han vid ifrågavarande
sakens behandling inom Utskottet icke tillstädes varit.